

Рецензія
на освітньо-професійну програму «Соціальна робота. Молодіжна робота» підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота

В умовах зміни суспільно-економічної формації в будь-якому суспільстві виникають глибокі соціальні, політичні, економічні та етико-психологічні проблеми. Це призводить до порушення нормальної життєдіяльності більшості членів суспільства, загострення проблем особистості та соціальних груп, а також неспроможності самостійно розв'язувати певні соціалізаційні завдання. Наслідком цього є деформація суспільства, злам цінностей та соціальних норм, розвиток дестабілізаційних процесів у всіх сферах суспільного життя.

Усі ці неоднозначні та проблемні явища не минули й українське суспільство. Соціальною проблемою для України кінця ХХ – початку ХХІ сторіччя стало: зростання рівня правопорушень, зокрема серед підлітків та молоді; поширення кількості хворих на наркоманію та токсикоманію; стрімке збільшення кількості людей, що живуть із ВІЛ/СНІД; поява біженців, переселенців та мігрантів; нуклеаризація та малодітність сімей, порушення природної структури сім'ї, що складалась віками, створення різних типів, переважно неповних сімей та ін. У свою чергу, ці проблеми спричиняють нові труднощі, які ведуть до появи бездоглядних дітей та підлітків, девіантної поведінки, активізації негативного середовища неблагополучних сімей тощо. Існують також проблеми демографічного характеру – постаріння населення, зниження народжуваності, підвищення показників смертності, фінансові труднощі у зв'язку із втратою заощаджень громадян унаслідок інфляційних та інших негативних економічних процесів, а також явне та приховане безробіття, зниження рівня доходів, різке розшарування суспільства тощо. Унаслідок усіх цих негараздів в українців зруйновано традиційні форми адаптації, змінився особистісний досвід, відбулася дезорганізація внутрішнього світу.

Саме необхідністю розв'язання усіх перерахованих вище проблем та соціальних суперечностей і пояснюється актуальність проблеми ефективності системи соціальної роботи, соціального захисту, соціальної допомоги тощо. Означений вид діяльності виконує різноманітні функції, пов'язані, передусім, із налагодженням, нормалізацією соціальних процесів у суспільстві шляхом реалізації концепцій і програм, розроблених у межах соціальної політики держави. Однак соціальна робота є актуальною не лише як інструмент соціальної політики, вона виконує і функцію зворотного зв'язку, стаючи своєрідним «соціальним локатором», котрий визначає на основі соціальних показників реальні наслідки соціальної політики, її ефективність.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства проблеми соціальної роботи дозволяють виявити та скоригувати шляхи, напрямки та перспективи розвитку країни як соціальної держави. Крім того, саме завдяки соціальній роботі стала можливою переорієнтація соціальної політики від

розподільних принципів через принципи адресності до принципів соціальної захищеності та справедливості. Оскільки соціальна робота є тим інструментом, завдяки якому відбувається впровадження соціальної політики, то значення цього виду діяльності полягає також не лише в окресленні та розв'язанні соціальних проблем населення, але й у можливості побудови України як соціальної держави загального добробуту.

У цьому контексті актуалізується потреба професійної підготовки соціальних працівників – фахівців у галузі молодіжної роботи, що й визначає фокус освітньої програми «Соціальна робота. Молодіжна робота». Підготовка молодіжних лідерів та фахівців молодіжної галузі в умовах децентралізації сприятиме підвищенню ефективності розробки та реалізації обґрунтованої молодіжної політики на локальному та регіональному рівнях.

Факультет соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини має теоретичну та практичну основу для реалізації означеної освітньої програми: у 2018 році створено та функціонує Молодіжний центр «START». Головною метою діяльності центру є всебічний розвиток і самореалізація молоді в різних сферах суспільного життя, розкриття її потенціалу, захист інтересів та прав; сприяння соціальному становленню й розвитку, професійній орієнтації та організації змістовного дозвілля, підтримці талановитої молоді. Систематично проводяться базові тренінги програми «Молодіжний працівник».

Водночас, проаналізувавши фахові компетентності та програмні результати навчання, пропонуємо доповнити їх перелік: а саме: Здатність до критичного мислення, аналізу, синтезу та прогнозування Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології (відповідно до законодавчих норм та наказу Міністерства економіки №1179 від 20.06.20 «Про затвердження професійного стандарту «фахівець із соціальної роботи»).

З огляду на вищезначене, вважаю, що розроблена освітня програма «Соціальна робота. Молодіжна робота» підготовки здобувачів другого рівня вищої освіти за спеціальністю 231 Соціальна робота відповідає сучасним освітнім вимогам вищої освіти.

Рецензент:

Начальник відділу

.....

Л.М. Пона